

COG BERICHTEN

Christelijke Onderwijsgroep Drenthe

www.cogdrenthe.nl nummer 11 - maart 2017

2017: een bijzonder jaar..

2017 is een bijzonder jaar voor COG Drenthe. We zijn gestart met COG Drenthe Kinderopvang en inmiddels heeft deze voor ons nieuwe tak van sport op verschillende locaties vorm gekregen. Voor de kinderopvang betekent 2017 een jaar van uitbouwen en zichtbaar maken dat we goed zijn in wat we doen. Binnen de stichting COG Drenthe Kinderopvang hebben ook de verschillende peutergroepen een plaats gekregen. De kindcentra in de gemeente Midden-Drenthe hebben het peuterspeelzaalwerk overgenomen van de stichting SPMD. Ook in Assen gaat

dit gebeuren. Op al onze scholen zal een peuterspeelzaalgroep gaan starten. We noemen dit het "peuterarrangement".

Naar een Integraal KindCentrum

Bijna alle schooldirecteuren van COG Drenthe volgen dit schooljaar de opleiding "Directeur Integraal Kindcentrum". Deze opleiding reikt ze kennis en vaardigheden aan om onze kindcentra op een toonaangevende wijze te leiden. De directies denken zo gezamenlijk na over vernieuwingen in het basisonderwijs. Een spannend thema is het loslaten van het leerstofjaar-klassensysteem: het systeem waarbij leer-

lingen van dezelfde leeftijd op hetzelfde moment dezelfde lesstof aangeboden krijgen. Feitelijk het systeem zoals u en ik ook les gehad hebben.

Identiteit

Belangrijk binnen al onze activiteiten blijft onze christelijke identiteit. Met elkaar streven we ernaar om de christelijke waarden zichtbaar te maken en uit te dragen. Op onze scholen/kindcentra is iedereen welkom en gaan we respectvol om met elkaars cultuur en achtergrond.

lees verder op pagina 2

Cultuurestafette op Beatrixschool in Beilen (pagina 3)

Ook in deze COGberichten:

- 4 Bijzondere COG'ers, die van Preadyz
- 5 'Alles onder één dak voelt heel vertrouwd'
- 6 Vervangingspool is mooie kweekvijver voor nieuwe leerkrachten
- 7 Kindcentra: daar zit muziek in!
- 8 Administratiedruk te lijf

vervolg van pagina 1

Onze christelijke identiteit herkennen we in de bijbelverhalen die we vertellen, de liederen die we zingen en de feesten die we vieren. Daarnaast in de aandacht die we hebben voor de omgang met elkaar en de wereld om ons heen. Samen zoeken we naar verbinding in plaats van verschillen in onze cultuur. Op al onze scholen zijn we dit schooljaar op verschillende momenten rond dit thema in gesprek.

Omzien naar anderen en de wereld

Wij vinden het belangrijk dat we omzien naar anderen. Binnen de kindcentra zien we om naar elkaar, zowel binnen de kindcentra als daar buiten. Dat willen we ook op kinderen overbrengen. Op school staan we daarom regelmatig stil bij belangrijke levensvragen en -thema's. Samen met de kinderen gaan we op zoek naar antwoorden op de vraag hoe je iets voor een ander kunt betekenen.

Bestuurlijke samenwerking

COG Drenthe is in gesprek met de stichting Christelijk Onderwijs Noord en Oost Drenthe (CONOD) over haar voorstel om een bestuurlijke fusie te onderzoeken. CONOD heeft scholen voor christelijk onderwijs in de gemeenten Tynaarlo en Borger-Odoorn. Afgelopen januari en februari hebben de beide besturen een eerste vooronderzoek gepresenteerd. De beide besturen, Raden van Toezicht en de GMR'en hebben ingestemd met

de intentie om gezamenlijk de mogelijkheden van een bestuurlijke fusie te onderzoeken.

Samenwerkingsscholen

In 2016 zijn de beide basisscholen in Een gefuseerd tot dorpsschool De Schans. Deze samenwerkingsschool hoort nu bestuurlijk bij OPON Noordenveld. Ook in Veenhuizen speelt een scholenfusie. Daar gaan De VeenSter en openbare basisschool De Vlinderhof op in een samenwerkingsschool, maar dan onder het bestuur van COG Drenthe. Zo kunnen we samen goed onderwijs blijven aanbieden in de kleine dorpen. De dorpsschool krijgt een nieuw gebouw in 2018.

Nieuwe gebouwen

Over nieuwe gebouwen gesproken: op 1 januari trok De Regenboog in een schitterend nieuw gebouw: de multifunctionele accommodatie Assen-Oost. In de wijk Kloosterveen starten we dit jaar met de realisatie van een nieuw gebouw voor De Kloostertuin, een kindcentrum met veel verschillende gebruikers: dagopvang, peuterarrangementen, BSO, jenaplan onderwijs en de afdeling voor hoogbegaafde kinderen. Rond de kerst van 2018 moet alles klaar zijn.

COG Drenthe Onderwijs en Opvang is op vele terreinen actief. Lees in deze COG-berichten over bijvoorbeeld de cultuurestafette in Midden-Drenthe, een startende leerkracht bij COG Drenthe, onze nieuwe aanpak om de administratieve lasten in het onderwijs te verlichten en de gezichten achter Preadyz, onze dienstverlener op financieel gebied. Wij wensen u veel leesplezier!

Albert Velthuis,
(voorzitter College van Bestuur)

Dramales strandliggen

Uit volle borst zingen de kinderen van groep 1-2 liedjes in het Drents, terwijl die van groep 7-8 verstillend op de grond van hun lokaal liggen: dramales strandliggen. 'De focus in het onderwijs ligt erg op rekenen, taal en lezen', vertelt Saskia Prakken, die directeur Hilbert Kiers vanwege langdurige ziekte tijdelijk vervangt. 'Omdat alle aandacht uitgaat naar de basisvakken, dreigen de andere vakken er een beetje bij te komen hangen. Terwijl het voor de kinderen zo belangrijk is om zich breed te oriënteren om zo hun talenten te ontdekken en ontwikkelen. We waren dan ook blij verrast toen de gemeente Midden-Drenthe een subsidie beschikbaar stelde om creatieve vakken op het gebied van kunst en cultuur de school binnen te halen.'

Nu zijn creatieve vakken niet vreemd op de Beatrixschool. Sterker nog; wekelijks besteedt de school aandacht aan muzieklessen, het creatief atelier en tekenlessen, naast uitstapjes naar cultureel erfgoed. 'Maar toen we deze unieke kans kregen, grepen we die met beide handen aan, net als de andere COG-scholen in onze gemeente.'

Met humor

COG Drenthe organiseerde samen met ICO in Assen cultuurestafettes op De Wingerd, De Vaart, De Wegwijzer, de Beatrixschool, De Eshorst, CBS Drijber en De Schutkampen. De pakweg 120 kinderen van de Beatrixschool zijn verdeeld over vijf groepen. Iedere groep deed mee aan de cultuurestafette en kreeg een programma van 3 vakken voorgeschoteld. In totaal werden 5 vakken aangeboden: muziek, dans, beeldend, media en toneel. 'Een cadeautje', vindt Prakken. 'Zoiets komt niet iedere dag voorbij. We hebben vijf professionals over de

Sarah: 'Het is een keer wat anders, ik heb heel nieuwe dingen geleerd.'

Cultuurestafette op Beatrixschool in Beilen

Op school is alle aandacht gericht op lezen, rekenen en schrijven. Nou ja, alle... De COG-scholen in Midden-Drenthe zetten ook culturele vorming op de agenda. In februari-maart vond een cultuurestafette plaats van een halve dag per school: puur cultuur in de klas. We namen een kijkje op de Beatrixschool in Beilen.

Mathijs: 'Dit moeten we elke dag doen.'

vloer gehad die specifieke kennis en materialen meebrachten. Echt heel goed voor onze kinderen en onze leerkrachten.' Karen Lubberts-Vuist van groep 8 beaamt dit. 'Ik was blij verrast; zo'n les van een professional is toch anders dan wanneer je het zelf doet. Ik heb er echt wat van opgestoken en ben geïnspireerd om dingen mee te nemen in mijn eigen lessen. Zo biedt de dramales voor groep 8 leuke ingrediënten voor onze slotmusical.'

Dat is ook precies de bedoeling van ICO-dramadocente Saskia Broertjes. 'Aan de hand van spelletjes probeer ik de kinderen

enthousiast te maken voor theater. Ik laat ze hun eigen kwaliteiten gebruiken. Met humor natuurlijk, want zonder humor krijg je niks voor elkaar.'

Martijje Lubbers

Haar ICO-collega Martijje Lubbers, bekend van Drents-talige liedjes op RTV Drenthe, gaf drie groepen zangles. 'Voor groep 1-2 heb ik twee van mijn CD's gebruikt: Het Joar Deur en Jamero. Daar staan Drents-talige kinderliedjes op. Voor de hogere groepen deed ik zangles, waarbij ik ook lette op zangtechniek.'

Mark: 'Best wel leuk, een dag zonder rekenen en taal.'

Danique: 'Ik vond fotograferen heel leuk.'

Kinderen razend enthousiast, leerkrachten geïnspireerd: wat wil je als school nog meer? 'We gaan de cultuurestafette zeker evalueren, zowel hier op school als samen met de andere scholen in Midden-Drenthe', zo besluit Prakken. 'Culturele vorming is een aangename aanvulling op vakken als rekenen en taal en biedt een mooi tegenwicht voor de computer en de sociale media. Heel goed voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.'

Bijzondere COG'ers, die van Preadyz

Hoe soepeler onze organisatie draait, hoe meer tijd er is voor om wie het uiteindelijk gaat: onze kinderen. Het bestuursbureau probeert hieraan een bijdrage te leveren, zowel met eigen medewerkers als drie vreemde en tegelijkertijd vertrouwde eenden in de bijt.

Financieel, personeel en juridisch advies

COG Drenthe ontwikkelt mee met de veranderende behoeften in de samenleving. We hebben de afgelopen jaren een professionaliseringsslag gezien, op de scholen en bij de centrale aansturing in Assen. Het bestuursbureau ondersteunt en faciliteert de COG-scholen met onder meer huisvesting, financiën, zorg, juridische zaken, scholing, personeelswerk, noem maar op. Hierbij doet COG Drenthe een beroep op de expertise van specialisten. Zo wordt al jaren

Anne-Gien Brandsen

begin 2016 maakt COG Drenthe gebruik van de expertise van Preadyz, een nieuw advies- en administratiebureau voor onderwijs en kinderopvang in Noord-Nederland. Deze expertise betreft niet alleen financieel advies en ondersteuning, maar ook personeels- en juridische zaken.

Het beste van beide

Regelmatig zien we drie adviseurs van Preadyz in het bestuursbureau, soms ook in de scholen. Reinate Timmer is financieel adviseur en is drie dagen in de week coördinator van de sector "Beheer en Bedrijfsvoering". "Dat doe ik totdat de vacature is ingevuld. Vanuit Metrium werkte ik jarenlang voor COG Drenthe. Ik ken dan ook de materie, de organisatie

en de mensen. Waar we gewend waren de hele administratie voor COG Drenthe te doen, wil de scholengroep tegenwoordig de regie meer in eigen hand houden en alleen expertise van buiten inschakelen als dat waarde toevoegt. En dus schuiven wij op van een uitvoerdersrol naar die van adviseur en begeleider. We zorgen bijvoorbeeld voor nieuwe werkprocessen en digitale oplossingen op financieel, personeel en administratief gebied. Medewerkers van COG Drenthe kunnen zoveel mogelijk zelf doen en de organisatie kan zo steeds effectiever en efficiënter opereren. We hopen de scholen daarmee zoveel mogelijk te ontzorgen op dat gebied. We koppelen de brede kennis binnen COG Drenthe aan onze specialistische expertise en streven naar het beste van beide."

Maatschappelijk belang: goed onderwijs

Personeelszaken vormt het aandachtsgebied van Anne-Gien Brandsen en Miranda Wilkens. Net als haar collega Reinate is Anne-Gien drie dagen in de week bij COG Drenthe actief en wel als tijdelijk personeelsfunctionaris, totdat ook in deze vacature is voorzien. 'Ik ken COG Drenthe ook uit mijn Metrium-tijd.

Miranda Wilkens

Op dit moment ben ik bijvoorbeeld bezig met de formatie voor het schooljaar 2017-2018, de vervangingspool en CAO-vraagstukken. Net als Reinate werk ik heel flexibel: als er wat moet gebeuren, gebeurt het. Dat kan omdat Preadyz geen bureaucratistische organisatie is; we kennen geen managementlagen, we praten niet alleen, maar doen vooral.' En zo maakt COG Drenthe ook gebruik van juridische ondersteuning door Preadyz.

'Ik ervaar mijn werk bij COG Drenthe als een bijdrage in een organisatie van maatschappelijk belang: dat van goed onderwijs', zo besluit Reinate. Anne-Gien vult aan: 'Klopt, de kinderen van nu runnen straks ons land. Zij zijn de toekomst.'

Ineke Flokstra:

'Alles onder één dak voelt heel vertrouwd.'

We zien het steeds vaker: kinderopvang, peuteropvang, buitenschoolse opvang en basisonderwijs onder één dak van een kindcentrum. In Smilde maakt Kindcentrum De Schutkampen ouders en kinderen enthousiast.

Eén gebouw is wel zo rustig

Sinds zomer 2016 heeft Smilde een integraal kindcentrum. Vanuit één locatie biedt De Schutkampen kinderopvang, peuteropvang, buitenschoolse opvang en basisonderwijs aan. Bas Guchelaar is de trotse directeur van Kindcentrum De Schutkampen. 'We begonnen zomer 2015, toen we een lokaal beschikbaar stelden voor kinderopvang en buitenschoolse opvang van Aska. Met ingang van 2016 hebben we de dienstverlening van Aska in eigen beheer genomen en na de afgelopen zomer valt ook de peuteropvang onder onze hoede.'

Elena (4) en Fenn (2) kunnen nu naar één gebouw voor kinderopvang, peuteropvang, buitenschoolse opvang en basisonderwijs. Hun broer Demian (13) had te maken met drie verschillende locaties. 'Dat was echt heen en weer vliegen', vertelt hun moeder Ineke Flokstra. 'Nu kan ik de kinderen om halfnegen naar het kindcentrum brengen. Dat is voor mij en voor de kinderen wel zo rustig.'

Alles loopt op rolletjes

Eén organisatie, één concept, één gebouw: hoe makkelijk kun je het maken? 'Ik merk het aan mijn kinderen. Ze kennen elkaar en de medewerkers vanaf de kinderopvang. Alles voelt heel vertrouwd. De kinderen zijn rustiger; het is maar een kleine overgang van de kinderopvang en de buitenschoolse opvang naar groep 1. Als ik bijvoorbeeld met Elena praat, hoor ik dat ze vertelt over heel veel kinderen en medewerkers.' Tussen de kinderopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang enerzijds en het basisonderwijs anderzijds zijn de drempels minimaal. De pedagogisch medewerkers zijn flexibel inzetbaar en worden op verschillende plekken in de opvang ingezet. Zij kennen alle kinderen en de kinderen hen. De groepen 1 tot en met 8 van de basisschool hebben hun eigen leerkrachten. Uiteraard overleggen die voortdurend met de pedagogisch medewerkers. 'Ik vind het heel goed dat de kinderen samen buiten spelen', vervolgt Ineke. 'En als ze drieënhalve zijn gaan ze meelopen met groep 1'. De moeder van

Elena en Fenn heeft nog twee wensen. 'Ik zie uit naar het continu-rooster, waarover zich een werkgroep buigt, en zou het mooi vinden als na schooltijd sportieve activiteiten zouden worden georganiseerd. Bovenal ben ik supertevreden; alles loopt op rolletjes.'

links Melissa Ritzema en
rechts Lianne Beuving

Vervangingspool is mooie kweekvijver voor nieuwe leerkrachten

Voortdurend hebben scholen behoefte aan invallers voor als een of meer vaste leerkrachten ziek of met verlof zijn. De scholen kunnen dan een beroep doen op de vervangingspool. Melissa Ritzema heeft een tijdelijk contract.

Drie soorten contracten

Iedere dag opnieuw lukt het weer: een leerkracht voor de klas. Maar soms ook niet. Dan moet er een vervanger komen. Dat is best lastig. Want aan de ene kant worden basisschoolleerkrachten steeds schaarser. En aan de andere kant schrijft de Wet Werk en Zekerheid voor dat tijdelijke medewerkers, die binnen 24 maanden drie keer voor dezelfde werkgever hebben gewerkt zonder een tussenliggende periode van een half jaar, een vast contract moeten krijgen. Dat werkt dus niet in het onderwijs. Gelukkig heeft minister Asscher voor

het onderwijs een uitzondering gemaakt; een invalkracht mag zes keer een tijdelijke benoeming krijgen in 36 maanden.

Om te voorkomen dat kinderen naar huis moeten worden gestuurd als een leerkracht ziek thuis zit heeft COG Drenthe zich aangesloten bij de vervangingspool voor onderwijskrachten van Slim Personeelsdiensten in Groningen. Voor de planning en plaatsing van tijdelijke medewerkers bij COG Drenthe zorgt personeelsfunctionaris Anne-Gien Brandsen. De vervangingspool biedt werk op basis van een of enkele dagen vervanging, een minmax contract waarbij twee dagen in de week het minimum is, of een vast contract waarbinnen de medewerker wordt gedetacheerd op een school.

Wij zijn op zoek naar nog meer enthousiaste, breed inzetbare (inval)leerkrachten met een PABO en DCBO diploma. Kijk op onze website (werken bij COG Drenthe) voor meer informatie.

Capabele starters

Melissa Ritzema heeft een minmax contract en staat op De Scharmhof voor de klas: drie dagen in de week voor groep 6 en een dag groep 8. Tijdens mijn pabostudie liep ik stage op vier COG Drenthe scholen: De Schutkampen, De Kloostertuin, De Wingerd en De Veenster, waar ik mijn eindstage deed. Daar kreeg ik een

telefoontje met de vraag of ik invalkracht op De Scharmhof wilde worden. Ik heb nu een tijdelijk minmax contract voor een jaar en hoop dat er het komende schoolseizoen weer een plekje voor me vrij is!

Als startende leerkracht wordt Melissa in het kader van het project Versterking Samenwerking in Opleiden begeleid door Lianne Beuving die groep 6 van De Lichtbaak onder haar hoede heeft. Ze vertelt: 'Ik heb af en toe een afspraak met Melissa en ze kan me altijd bellen met vragen, of het nu gaat om lesgeven of administratie doen. Ik geniet ervan om zo'n betrokken en enthousiast iemand als Melissa aan de gang te zien. Ze zoekt naar de beste manier van lesgeven en daar help ik haar als coach bij.'

Naast coaching vinden bij COG Drenthe intervisiegesprekken plaats met alle startende leerkrachten bij elkaar. Ook nemen starters informatie en kennis op bij scholingsbijeenkomsten. Starters komen dan ook op COG Drenthe scholen beslagen ten ijs: de vervangingspool is gevuld met capabele jonge leerkrachten. Een mooie kweekvijver en wat Melissa betreft een opstapje naar een vast contract....

Kindcentra: daar zit muziek in!

Het doel van COG Drenthe is om in 2018 op alle schoollocaties kindcentra in de lucht te hebben. Met een compleet aanbod op het gebied van opvang en scholing voor 0- tot 13-jarigen. Schooldirecties worden er momenteel voor klaargestoomd.

Behoeft van het kind centraal

Een kindcentrum is een plek waar kinderen van 0 tot 13 jaar opvang en onderwijs krijgen aangeboden vanuit één visie, één team en één leiding. Bij COG Drenthe worden opvang en onderwijs steeds meer vanuit deze gedachte aangeboden, in ieder geval wanneer de nieuwe stichting COG Drenthe Kinderopvang zelf de opvang verzorgt. Waar nu voor de opvang wordt samengewerkt met externe partners, werkt COG Drenthe er naartoe om dat op termijn in eigen beheer te gaan doen.

Opvang en onderwijs aanbieden voor kinderen van 0 tot 13 jaar, dat is heel wat anders dan alleen onderwijs verzorgen. Annelies Bezuyen, directeur van COG Drenthe Kinderopvang, vertelt: 'Bij COG Drenthe is veel kennis en ervaring aanwezig over 4- tot 13-jarigen. Bij jongere kinderen heb je te maken met andere geldstromen en wetgeving en werk je samen met andere partners, waaronder de GGD. Voor het aanbieden van geïntegreerde opvang en onderwijs is een brede visie nodig. Opvang en onderwijs zijn allebei bezig met de ontwikkeling van het kind, maar waar bij de opvang het accent ligt op het informele leren, geldt binnen het onderwijs een groter aandeel voor het formele leren. In kindcentra proberen we kinderen een doorgaande begeleiding te geven op basis van de behoefte van het kind.'

Opleiding voor directies en medewerkers

Schooldirecteuren zijn in kindcentra verantwoordelijk voor 0- tot 13-jarigen. Ze moeten hun kennis over opvang ontwikkelen en dus krijgen ze scholing. Directeur

links: Ellen Sonnemans, rechts: Annelies Bezuyen

van Het Kompas in Assen, Ellen Sonnemans, volgt de opleiding Kindcentrum van de katholieke pedagogische academie in Zwolle. 'Alle directeuren en adjunct-directeuren van onze scholen doen mee. Het einddoel is het schrijven van een ondernemingsplan. Thema's als visieontwikkeling en ondernemerschap komen daarbij aan de orde, naast bijvoorbeeld bedrijfsvoering, financiën en samenwerken. We gaan ook op werkbezoek bij kindcentra.' Naast de directies hebben ook een aantal leerkrachten en pedagogisch medewerkers IKC-scholing gevolgd. 'Hoe beter die

op elkaar zijn ingespeeld, hoe beter de doorgaande lijn', aldus Bezuyen. 'Je ziet nu al dat pedagogisch medewerkers ondersteunen in de klas en dat leerkrachten werken als pedagogisch medewerker. Inspelen op de behoeften van het kind kan zo steeds beter.' Sonnemans is enthousiast. 'Ik doe nieuwe ideeën op en wordt gestimuleerd om te denken buiten de bestaande paden. Ik krijg er energie van, de focus verschuift van aanbod- naar vraaggestuurd werken. Er zit wat mij betreft heel veel muziek in de kindcentra!'

Administratiedruk te lijf

Veel leerkrachten vinden hun vak fantastisch. Maar het beroep is er in de loop der jaren niet leuker op geworden. De reden: de enorme hoeveelheid administratie.

Drie COG-scholen kregen de ruimte om te onderzoeken of het niet anders kan. Zo ontstond DNA: De Nieuwe Aanpak. Voor alle COG Drenthe scholen.

Uitvoeringsorganisatie van de Rijksoverheid DUO signaleert stijgende werkdruk

In januari 2016 publiceerde DUO Onderwijsonderzoek het rapport 'Werkdruk in het basisonderwijs'. Ruim tachtig procent van de leerkrachten ervaart een hoge werkdruk (score 7 of hoger). Uit het onderzoek blijkt bovendien dat de werkdruk ten opzichte van 2012 is toegenomen.

Als belangrijkste oorzaken van de werkdruk worden genoemd:

- Het aantal leerlingen in een klas dat extra aandacht vergt (80%)
- Administratieve werkzaamheden die niet met de prestaties van leerlingen zelf te maken hebben (78%)
- Bijwerken van (digitale) dossiers (76%)

Heel gepuzzel

Het water staat veel leerkrachten aan de lippen omdat er van alles en nog wat moet worden vastgelegd. We zien talloze documenten, formulieren, overzichten, groepsplannen en scores. Voor je het weet zit je als leerkracht nog uren nadat de laatste bel heeft geklonken werk na te kijken, dossiers bij te werken, oudergesprekken te voeren en verslagen te maken. COG Drenthe wil wat doen aan deze werkdruk. Geke van Rossum, stafmedewerker onderwijs, licht toe: 'We hebben een werkgroep de ruimte gegeven om een proefproject op te zetten. Deze werkgroep bestaat uit twee leerkrachten plus de directies van drie scholen, aangevuld met twee intern begeleiders en ikzelf. Zo is een nieuwe manier van werken ontwikkeld: De Nieuwe Aanpak ofwel DNA. Het was een heel proces, met vallen en opstaan. Zo bleek al snel dat niets registreren niet handig is als een kind bijvoorbeeld wordt verwezen. Je zult dus in ieder geval van een aantal kinderen wat moeten vastleggen. Het was een heel gepuzzel om uit te vogelen wat we wilden behouden en wat weg kon.'

Géén verplicht format

Eén ding werd al vrij snel duidelijk. 'We wilden géén verplicht format meer, met vaste invulmomenten. Dat voelt als een verplichting en als een extra tijdsbelasting, zonder dat er een link is met de praktijk van alledag. Neem nou de groepsplannen. Die maak je achteraf. Je neemt de citotoetsen als uitgangspunt en kijkt wat het kind in het afgelopen half jaar wel of niet heeft laten zien. Daar pas je je aanbod op aan. Voor de meeste collega's was het maken van een groepsplan een grote administratieve last. Vaak was het een kwestie van eindeloos knippen en plakken van allerlei zaken die ergens anders al waren beschreven. Dat is dubbelop. Zonde van de tijd.' En zo sneuvelde de groepsplannen. De groepsoverzichten daarentegen bleven behouden. Er kwam een nieuwe aanpak: De Nieuwe Aanpak. 'Hierin beschrijven we de huidige stand van zaken. Je noteert steeds wat nodig is. Je kijkt vooruit en niet terug. Het opschrijven wordt verdeeld over alle weken en niet gebundeld in twee piekmomenten per jaar. Scholen mogen binnen een vastgesteld kader kiezen op

welke wijze ze wat willen registreren. Voorwaarde is wel dat binnen een school dezelfde werkwijze wordt gehanteerd. De leerkrachten zijn aan zet, de IB'er heeft een belangrijke rol, maar de directeur is eindverantwoordelijk.'

Zelf aan het stuur

Hoeveel tijd DNA de leerkrachten bespaart, is op dit moment nog niet te zeggen. 'We zitten nog in de ontwikkelingsfase, dat kost altijd meer werk. Misschien levert het feitelijk niet eens tijdswinst op. Maar het feit dat je zélf bepaalt en vooruitkijkt, levert werkplezier op in plaats van werkdruk. We hebben weer het gevoel zelf aan het stuur te zitten. We hoeven niet meer tot vijf cijfers achter de komma te verantwoorden wat we doen en waarom. Leerkrachten mogen zelf weer nadenken over wat handig is en wat niet. Wat schrijf ik op en wat niet? Van welke leerling wel en welke niet? Dat is een heel fijn gevoel.'